

Schoolondersteuningsprofiel

R.K. Basisschool De Schelp
Hoofstraat – west 91
9981 AB Uithuizen

	<p style="text-align: center;">2.6 Schoolondersteuningsprofiel</p>
Werkveld	Onderwijs
Bijgesteld volgens Wet op Passend Onderwijs	01-10-2014
Vastgesteld	CvB d.d. 12 juli 2011
Advies GMR	d.d. 26 september 2011
Versie	januari 2016

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inleiding: Schoolprofiel	4
Schoolondersteuningsprofiel	5
Hoofdstuk 1 Algemene informatie	5
1.1 Ondersteuningsfaciliteiten	5
1.1.1 Ondersteuningsfaciliteiten binnen de school	5
1.1.2 Ondersteuningsfaciliteiten rondom de school	6
Hoofdstuk 2 Werkwijze in de klas	9
Hoofdstuk 3 Organisatie leerlingenzorg in 7 stappen	10
Hoofdstuk 4 Criteria en afspraken niveaus	14
4.1 Leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben	14
4.1.1 De meer- en hoogbegaafde leerlingen	15
4.1.2 Leerlingen met specifieke leerproblemen	17
4.1.2.1 Protocol Leesproblemen en Dyslexie	17
4.1.2.2 Protocol Ernstige Reken- en Wiskundeproblemen en Dyscalculie	18
4.1.3 Sociale veiligheid	18
4.1.4 Protocol medisch handelen	19
4.1.5 Leerlingen met een (meervoudige) lichamelijke handicap	19
Hoofdstuk 5 Randvoorwaarden, mogelijkheden en grenzen	20
5.1 Doorgaande lijn in de zorg	20
5.2 De rol van de ouders	20
5.3 De mogelijkheden van de school	20
5.4 De grenzen van de school	21
5.5 Zorgplicht	22
Bijlagen:	
Bijlage 1: Relatie van het handboek met andere documenten	23
Bijlage 2: Veelgebruikte afkortingen	24
Bijlage 3: Contactgegevens clusters en overige instanties	28
Bijlage 4: Sociale kaart van de school	30

Voorwoord

Passend Onderwijs vraagt van scholen dat ze zich helder en transparant positioneren en aangeven op welke manier zij tegemoet komen aan de onderwijsbehoeften van kinderen. Maar ook dat ze duidelijk maken waar zij hun grenzen trekken en op welk moment de school verwijst naar andere onderwijsvormen.

Dit schoolondersteuningsprofiel omschrijft de kaders van de wijze waarop inhoud wordt gegeven aan (passend) onderwijs, toelating, afwijzing en procedures. Aan de hand hiervan kan de school en de ouders een afweging maken of dit aansluit bij de ontwikkeling en behoeften van het kind.

Grondslag van onze werkwijze is een handelings- en oplossingsgerichte houding waarbij we kijken naar de totale ontwikkeling van het kind. Onderwijs is een systeem waarin de verschillende factoren elkaar, in een cyclus van oorzaak en gevolg, voortdurend wederzijds beïnvloeden. Kinderen verschillen, maar groepen, leerkrachten, scholen en ouders verschillen ook! Wij kijken dus naar *dit* kind in *deze* groep, bij *deze* leerkracht, op *deze* school en van *deze* ouders. De pedagogisch-didactische aanpak van de leerkracht, de gehanteerde methodes, de opdrachten, de sfeer in de groep en de ondersteuning van thuis uit doen er toe.

Als je de draagkracht van leraren vergroot, kan aan de onderwijsbehoeften van meer kinderen tegemoet gekomen worden. Die draagkracht kun je vergroten door uit te gaan van de professionele kracht van de leerkracht. De leraar kan uitleggen wat er in de klas gebeurt, hoe het gebeurt en waarom het gebeurt. Hij kent zijn werk, heeft erover nagedacht en weet dus wat hij als leraar waard is.

Om dit te bewerkstelligen, is binnen de scholen van de stichting een structuur aangebracht in werkwijze, planning en ondersteuning gebaseerd op een cyclisch proces. Door het invoeren en afstemmen van uniforme formulieren, protocollen en het gebruik van het leerlingvolgsysteem ParnasSys is het systeem ondersteunend aan datgene waar het om gaat: de onderwijsprocessen. We gaan ervan uit dat kinderen verschillend, dus uniek zijn. Ons onderwijs moet dus tegemoet komen aan die verschillen. We willen ons onderwijs zo inrichten dat het zo passend mogelijk is voor elk kind.

We werken constant aan de verbetering van de verschillende aspecten van het onderwijs. Dit document zal dus ook jaarlijks bijgesteld worden, naar aanleiding van bevindingen en ontwikkelingen.

Inleiding: Schoolprofiel

Onze school

RKB de Schelp is een basisschool die zich in de omgang met elkaar en anderen laat inspireren door onder meer de bijbel.

Wij geloven in kinderen. Dat betekent dat wij de kinderen de kans geven het beste uit zichzelf te halen.

Wij zijn ambitieus en willen goed onderwijs geven aan onze leerlingen.

Kinderen op de Schelp voelen zich veilig, prettig en uitgedaagd.

Uitgangspunten

Onze onderwijskundige en pedagogische uitgangspunten:

- we hebben een katholieke identiteit;
- de school is van ons allemaal;
- we houden rekening met verschillen;
- we willen een doorgaande leerlijn;
- we gaan uit van een leven lang leren;
- we willen contact met de omgeving van onze school.

We vinden het belangrijk dat:

- we respect, zorg en aandacht hebben voor elkaar;
- we op basis van gelijkwaardigheid met elkaar omgaan;
- we vertrouwen in elkaar hebben;
- we samenwerken en ons verbonden voelen;
- we op een goede en open manier met elkaar communiceren;
- we ons verantwoordelijk voelen voor onszelf, de ander en de omgeving;
- we elkaar veiligheid en geborgenheid bieden;
- we met humor en enthousiasme op school bezig zijn.

Centrale doelen

Naast onze onderwijskundige en pedagogische uitgangspunten en de gezamenlijke waarden, hebben wij een aantal gemeenschappelijke doelen.

- Wij willen kinderen leren nadenken over de betekenis van het leven.
- Ouders zien wij als partners in de opvoeding van de kinderen. Wij willen samen optrekken.
- Wij willen onderwijs op maat. Dat betekent dat wij tegemoet willen komen aan dat wat het kind nodig heeft.
- Wij willen aan onze kinderen een uitnodigende en uitdagende leeromgeving bieden.
- Wij benaderen kinderen op een positieve manier en leren ze ook anderen positief te benaderen.
- Wij willen voortdurend in ons vak groeien.

Onze leerlingen

In de loop der jaren hebben ook steeds meer ouders van andere geloofsrichtingen dan de katholieke of niet-gelovigen voor onze school gekozen. Ook deze leerlingen zijn op de Schelp van harte welkom. Wij vragen aan de ouders onze grondslag te respecteren en hun kind(eren) aan alle activiteiten mee te laten doen.

Onze leerlingen zijn afkomstig uit verschillende delen van Uithuizen en omgeving. De school heeft een beperkte regiofunctie. Ouders kiezen bewust voor onze school vanwege de katholieke identiteit, en de sfeer op onze school, die gekenmerkt wordt door een veilig sociaal klimaat.

We hebben ongeveer 140 leerlingen, verdeeld over 5 groepen.

Op onze website, www.rkbdeschelp.nl staan de activiteiten vermeld zowel in woord als ook in beeld.

Waar we sterk in zijn

- We bieden de leerlingen een veilig sociaal klimaat.
- We zijn voortdurend in ontwikkeling door middel van het project "Onderwijs Anders". Dit project wordt begeleid door externe deskundigen.
- We hebben een uitgebreide informatievoorziening voor de ouders, variërend van nieuwsbrieven, informatieavonden tot website en facebook.
- We volgen de onderwijskundige ontwikkelingen op de voet en denken vooruit.

Ons onderwijsaanbod

Wij gaan uit van het leerstofjaarklassensysteem. Dat betekent dat onze leerlingen in principe klassikaal onderwijs krijgen. Ieder kind is uniek. Daarom bieden wij de kinderen, binnen het klassikale systeem, zoveel mogelijk onderwijs op maat. Indien nodig doorbreken wij het klassikale systeem, zodat een kind de mogelijkheid krijgt op zijn/haar niveau onderwijs in een bepaald vak te krijgen. Op onze school bieden wij alle vakken aan die beschreven staan in de door het ministerie van OCW beschreven "kerndoelen".

Aan de hand van een meerjarenbegroting zorgen wij er voor dat de methodes die wij in de verschillende vakgebieden gebruiken, regelmatig vervangen worden. Op die manier voorkomen wij dat er gewerkt wordt met verouderd materiaal.

Naast de typische leervakken als taal, rekenen en wereldoriëntatie hebben wij ook aandacht voor de sociaal-emotionele vorming. Ook hebben wij oog voor kunst en cultuur.

Bij alle vakken houden wij de doorgaande leerlijn goed in de gaten. Wij zorgen voor een effectieve instructie en leren kinderen te reflecteren op eigen werk.

Bij kinderen die ondersteuning nodig hebben volgen wij het handboek kwaliteitszorg van de stichting Primenius. Ook RKB de Schelp heeft haar aandeel geleverd aan het tot stand komen van dit handboek.

We maken deel uit van het samenwerkingsverband Passend Onderwijs. In dit verband zijn afspraken gemaakt over wat ouders mogen verwachten van het onderwijs van de school.

Goede kwaliteit van onderwijs is voor ons vanzelfsprekend. Kinderen hebben recht op het beste onderwijs.

In het handboek Onderwijsondersteuning kunt u lezen over onze mogelijkheden om leerlingen te ondersteunen en ook waar onze grenzen liggen.

Onze ambitie

Onze ambitie hebben wij verwoord in eerdergenoemde centrale doelen.

Onze aanmeldingsprocedure

Ouders kunnen altijd een afspraak maken met de directeur voor een vrijblijvend gesprek en een rondleiding door de school in bedrijf. Na het bezoek kunnen, indien gewenst, nadere afspraken gemaakt worden met betrekking tot de aanmeldingsprocedure.

Schoolondersteuningsprofiel

Hoofdstuk 1 Algemene informatie

In de visie van de stichting gaat het bij het realiseren van (passend) onderwijs om de vraag: 'Wat hebben kinderen nodig om zich te ontwikkelen en voor te bereiden op een zo zelfstandig mogelijke plaats in onze samenleving?'. Er wordt ingezet op een systematische en planmatige scholing en nascholing van leraren. Dit om de zorgbreedte binnen scholen te vergroten. Naast scholing wordt (waar mogelijk) ook geïnvesteerd in meer ondersteuning in de vorm van kleinere klassen, meer handen in de klas en onderwijsondersteunend personeel (onderwijsassistenten, orthopedagogen etc.) in het primaire proces.

Uitgaan van de behoeften en talenten van kinderen betekent dat scholen moeten zoeken naar passende vormen van onderwijs en leren. De ontwikkelingsbevordering van de totale persoonlijkheid van het kind staat centraal. Om passend onderwijs te realiseren is het nodig om vragen te stellen zoals: 'Wat kan het kind?', 'Om welk onderwijs en welke ondersteuning vraagt dit kind?' en 'Wat is er nodig om dat te realiseren?'. Scholen moeten nadenken over de vraag hoe het onderwijs kan worden veranderd. Ouders zijn de eerstverantwoordelijken voor de opvoeding en vorming van hun kind. Bij het zoeken naar een goede leerweg voor een kind is het betrekken van de ouders dus van wezenlijk belang. Openheid en duidelijkheid vanuit de school naar de ouders is een eerste vereiste. Ouders en school hebben elkaar nodig en ondersteunen elkaar wederzijds.

In de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs is afgesproken wat ouders tenminste kunnen verwachten van elke deelnemende school als het gaat om onderwijsondersteuning en het kwaliteitsniveau van de school. Dit wordt de 'basisondersteuning' van het samenwerkingsverband genoemd. De basisondersteuning is uitgewerkt in verschillende aspecten: preventieve en licht curatieve interventies, de ondersteuningsstructuur en planmatig werken. In dit schoolondersteuningsprofiel wordt uitgewerkt hoe wij in onze stichting handen en voeten geven aan het vormgeven van de basisondersteuning.

Het overeengekomen kwaliteitsniveau is het criterium van het landelijk vastgestelde toezichtkader van de onderwijsinspectie:

- de leerprestaties van de school zijn tenminste voldoende
- het Onderwijsleerproces en de Zorg en begeleiding voldoen aan de gestelde norm.

1.1 Ondersteuningsfaciliteiten

1.1.1 Ondersteuningsfaciliteiten binnen de school

Op elke school binnen de stichting is een onderwijsteam. In het onderwijsteam van een school zitten in ieder geval de directeur en de MIB'-er. Daar waar aanwezig zitten ook de bouwcoördinatoren in het onderwijsteam van een school. Het onderwijsteam is een stuurgroep binnen de school, die de kwaliteit van onderwijs op de agenda zet. Leren van en met elkaar krijgt hiermee een structurele vorm. De MIB'-er legt verantwoording af aan de directeur inzake de kwaliteit van de zorg, de ontwikkeling van het zorgbeleid en de sturing, het begeleiden en coachen van de leraren. De MIB'-er heeft een ondersteunende, controlerende en coachende taak. Verslagen van klassenconsultaties worden in Coo7 geplaatst. Daar waar de verantwoordelijkheid van de MIB'-er stopt bij het coachen en begeleiden van leerkrachten op onderwijskundig gebied gaat die van de directeur verder. Hij/zij stuurt op de resultaten en ontwikkeling van leraren. De directeur voert de functionerings-, ontwikkelings- en

beoordelingsgesprekken met leerkrachten. De directeur rapporteert op vastgestelde wijze over de behaalde onderwijskundige resultaten. Een goede samenwerking tussen de MIB-er en directeur is noodzakelijk om de kwaliteit van onderwijs goed te borgen.

De leerkracht verzamelt, ordent, en analyseert relevante en actuele (toets)gegevens van alle leerlingen in een (digitaal) groepsoverzicht. Het onderwijsteam analyseert de toetsgegevens op schoolniveau en maakt dit bespreekbaar in het schoolteam en het zorgt dat het leren van en met elkaar structureel vorm krijgt in de school. Hierin worden de kwaliteitsaspecten van het onderwijsleerproces, de onderwijsondersteuning en begeleiding voor de leerling door de leerkrachten specifiek meegenomen. Dit krijgt zijn beslag in een borgingsdocument, waarin kort de praktische invulling van het schooljaarplan staat beschreven.

Het schooljaarplan wordt elk jaar geëvalueerd en de resultaten worden vastgelegd in het schooljaarverslag. De combinatie van doelen vanuit de evaluatie en de doelen uit het schoolondernemingsplan vormen de basis van het nieuwe jaarplan. Het schoolondernemingsplan geeft in grote lijnen aan waar de school in vier jaar naar toe wil werken, passend binnen de strategische kaders en doelen van de stichting.

Meerschools Intern Begeleider (MIB-er)

Elke school heeft een MIB-er. Een MIB-er is een intern begeleider zonder lesgevende taken die op meerdere scholen inzetbaar is. De taakinvulling richt zich met name op de ondersteuning van de zorg en begeleiding van de leerkracht, adviserende rol bij beleidsvorming op het gebied van kwaliteitszorg en is een spil in het netwerk van de externe zorg. De MIB-er is onderdeel van een netwerk van meerschoolse intern begeleiders. Er is gekozen om uit te gaan van een vaste voet van een dag per week voor interne begeleiding, ongeacht de schoolgrootte. Dit achten wij minimaal noodzakelijk om op een goede wijze invulling te geven aan de taken van interne begeleiding op een school.-Daarboven op is een staffel gemaakt die uitgaat van het aantal te begeleiden leerkrachten op de school. Dit staat in relatie met de visie op de kerntaken van een MIB-er (nadruk op coaching van leerkrachten). Voor de begeleiding van 7 – 13 leerkrachten komt er een dagdeel bovenop de vaste voet. Bij 14 – 21 leerkrachten weer een dagdeel enzovoort. Met alle MIB-ers worden gesprekken gevoerd m.b.t. hun rol en wensen in dit organisatie-model. Hieruit ontstaat een duidelijk beeld waar ambities en wensen van de MIB-ers liggen. Op grond van dat beeld wordt een voorstel gemaakt. De taken van de MIB-er staan beschreven in het functieprofiel. Dit profiel is op te vragen bij de directeur van de school.

1.1.2 Ondersteuningsfaciliteiten rondom de school

Ondersteuningsteam Kompas

Binnen de stichting hebben we een ondersteuningsteam. Het uitgangspunt is dat de ondersteuningsstructuur wordt ingevuld door verschillende mensen in diverse rollen.

Gemeenschappelijk doel van het ondersteuningsteam is het versterken van de leerkracht, zodat de leerkracht in staat is om passend onderwijs te bieden. Tot het ondersteuningsteam van de scholen behoren de MIB-ers, de orthopedagogen van Kompas en specialisten op het gebied van gedrag en leerlingen met een mentale of fysieke beperking en ernstig zieke kinderen.

Het ondersteuningsteam wordt aangestuurd door de directeur kwaliteit en onderwijsondersteuning.

MIB-team

Het MIB-team draagt bij aan professionalisering van de MIB-er. De groep MIB-ers komt meerdere malen per jaar bij elkaar op initiatief van de adjunct-directeur kwaliteit en onderwijsondersteuning. De adjunct-directeur kwaliteit en onderwijsondersteuning stuurt het netwerk aan, fungeert als vraagbaak, ondersteunt inhoudelijk en informeert over inrichting en nieuwe ontwikkelingen binnen het onderwijs. Het netwerk heeft een collegiale hulpfunctie (interview, consultatie), draagt bij aan professionalisering

(scholing) en het netwerk adviseert directies over inrichting en ontwikkeling van adaptief onderwijs en werkt in opdracht van de directie vanuit de doelen van het stichtingsondernemingsplan. Door de MIB-ers wordt de jaarlijkse zorg- en borgkalender gemaakt, waarin toetsen, groepsbesprekingen, leerlingbesprekingen, themavergaderingen en klassenbezoeken worden opgenomen. De orthopedagogen en specialisten van Kompas sluiten structureel aan bij de MIB-bijeenkomsten.

Onderwijsspecialisten

De onderwijsspecialisten van het onderwijsondersteuningsteam Kompas staan dicht bij de school en ondersteunen, onderzoeken, adviseren en/of begeleiden de basisschool bij hun vragen over de onderwijsbehoeften van kinderen. Het team van Kompas bestaat uit vier orthopedagogen, twee gedragspecialisten en een specialist voor leerlingen met een fysieke of mentale beperking en voor ernstig zieke leerlingen. Dit kan eventueel worden uitgebreid met experts op diverse gebieden. Centraal staat dat de nadruk ligt op dat wat de leerling wél kan in relatie met de bevordering van de ontwikkeling van de totale persoonlijkheid van het kind.

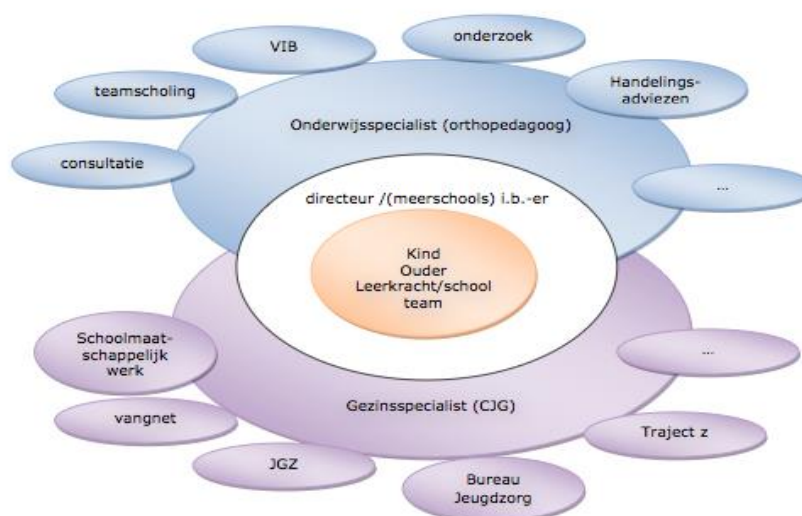
De onderwijsspecialist (orthopedagoog en GZ-psycholoog) spreekt de school aan op de eigen kracht en het eigen oplossingsvermogen. De onderwijsspecialist gaat daarbij in op het klassenmanagement, de instructiekwaliteit en/of het pedagogisch klimaat in de school. Zij is goed bekend met de school en betreft de gehele schoolkwaliteit bij de advisering. De onderwijsspecialist kan scholen met elkaar in contact brengen om effectieve werkwijzen aan elkaar over te dragen. De onderwijsspecialist heeft inzicht in de best passende plek voor een leerling, en adviseert eventueel een andere (speciale) basisschool. De onderwijsspecialist werkt in de school, maar is niet van de school.

De onderwijsspecialisten zetten zich zowel preventief als curatief in. Minimaal vier keer per jaar hebben de onderwijsspecialist van Kompas en de MIB-er een consultatief overleg. De onderwijsspecialist ondersteunt de MIB-er bij vragen omtrent leerkracht- en leerlingbegeleiding. Daarnaast worden scholingsbijeenkomsten georganiseerd voor de MIB-ers en de schoolteams.

Samenwerking met partners

De school werkt samen met partners met eenzelfde visie op onderwijs en kinderen. Afstemming tussen alle partijen is van essentieel belang om effectief ondersteuning te organiseren. In het schema hieronder wordt beschreven wat de verschillende partners voor rol hebben binnen de school:

Model organisatie van onderwijsondersteuning, preventieve zorg en jeugdzorg

Kind, ouder en leerkracht staan centraal. De eerste schil daaromheen is het onderwijsteam van – in ieder geval - directeur en de MIB-er. De directeur is regievoerder. De MIB-er ondersteunt en coördineert vanuit zijn/haar specialisme. Een vraag van de school wordt aan de onderwijsspecialist of/en de gezinsspecialist gesteld (en beiden als de vraag zowel het onderwijs als het gezin betreft). Handelingssnelheid is gewenst. Voor een overzicht van de samenwerkingspartners van de school wordt verwezen naar de sociale kaart (bijlage 4).

De gezinsspecialist

De gezinsspecialist zorgt voor de korte lijn naar het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en het bredere veld van jeugdzorg. Hij of zij coördineert de zorg vanuit het CJG. De gezinsspecialist kan advies geven over (vroeg)signalering en preventie in en om de school. De gezinsspecialist is er ook om bij een opvoedingshulpvraag de communicatielijnen tussen school-ouders open te houden en houdt de directeur op de hoogte van de voortgang. Ook de betrokkenheid van de jeugdarts of de schoolverpleegkundige is van groot belang.

Daar waar ouders om de school heen externe ondersteuning inschakelen, waarbij uiteindelijk ook inbreng van de school wordt verwacht, is het afspraak om de verantwoordelijkheid bij een casemanager van het CJG te laten. Als externe adviseurs handelingsadviezen geven aan de school, maakt de school de afweging of de uitvoering hiervan wenselijk en mogelijk is. De school communiceert het standpunt dat ze inneemt naar de ouders.

Hoofdstuk 2 Werkwijze in de klas

In de gehele school wordt gewerkt volgens het model van handelingsgericht werken (HGW). Dit model beschrijft een manier van cyclisch werken. Deze cyclus wordt 3-4 keer per jaar doorlopen en bestaat uit de volgende stappen:

1. Het evalueren en verzamelen van gegevens over leerlingen;
2. Het signaleren van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften;
3. Het benoemen van de specifieke onderwijsbehoeften;
4. Het clusteren van leerlingen met gelijksoortige specifieke onderwijsbehoeften;
5. Het opstellen van een plan;
6. Het uitvoeren van het plan.

De leerkracht wordt door de MIB-er begeleid bij het doorlopen van de cyclus. Daarbij heeft de intern begeleider drie ankerpunten:

1. De groepsbespreking
2. De leerlingbespreking
3. De klassenbezoeken
4. De consultatieve leerlingbespreking (CLB) met Kompas

In hoofdstuk 3 worden de stappen nader uitgelegd.

Aan het begin van het schooljaar brengt de leerkracht de kenmerken en onderwijsbehoeften van de groep in kaart. De leerkracht legt vast wat de pedagogische en didactische kenmerken zijn van de groep.

Aan de hand van de verzamelde informatie beschrijft de leerkracht hoe afgestemd wordt op de verschillende onderwijsbehoeften van de leerlingen/groep. Dit kan afstemming zijn in aanbod, instructie, verwerking en onderwijstijd. Indien het gaat om afstemming in het aanbod worden de leerdoelen ook beschreven. De organisatie van de afstemming wordt tevens beschreven en is terug te vinden in de weekplanning van de leerkrachten.

Drie à vier keer per jaar vindt er een evaluatie plaats. Deze vindt plaats tijdens de groepsbespreking. De onderwijsbehoeften van de leerlingen worden besproken en opnieuw vastgesteld. Plannen worden geëvalueerd en indien nodig bijgesteld of afgesloten.

Wanneer een leerling lijkt te stagneren in zijn ontwikkeling en de leerlijnen van zijn leerjaar niet lijkt te behalen wordt er door de leerkracht een hulplan opgesteld. Tevens kan het zijn dat een leerling extra ondersteuning nodig heeft op pedagogisch gebied. In overleg met de MIB-er wordt vervolgens een pedagogisch hulplan opgesteld. In deze hulplannen wordt beschreven wat de doelen voor de komende periode zijn. Voor het formuleren van de didactische doelen maken we gebruik van de leerlijnen. Uitgangspunt is dat alle leerlingen het basisaanbod krijgen aangeboden. Uitzonderingen hierop zijn leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Dit kunnen leerlingen zijn die het eindniveau van groep 8 niet zullen halen. Voor deze leerlingen wordt een individuele leerlijn opgesteld.

De MIB-er komt regelmatig in de klas kijken om de leerkracht feedback te geven op de uitvoering van de plannen (klassenbezoek).

Hoofdstuk 3 Organisatie leerlingenzorg in 7 stappen

Stap 1: Verzamelen en ordenen van gegevens

Alle gegevens over de ontwikkeling van de leerlingen worden digitaal opgeslagen in het leerlingvolgsysteem ParnasSys. Het stelt ons in staat om regelmatig en systematisch gegevens te verzamelen omtrent de vorderingen van de leerlingen, waarbij gebruik gemaakt wordt van een aantal observatielijsten en een aantal signaleringstoetsen.

➤ Groep 1-2

Groepsleerkrachten van groep 1 en 2 verzamelen/registreren de ontwikkeling van leerlingen d.m.v. observatiegegevens, een kleutervolgsysteem en eventueel aanvullende toetsen. Met het oog op het proces van aanvankelijk lezen in groep 3 wordt er in groep 2 bij risicoleerlingen een 'risicoscreening oudste kleuters' gedaan. Iedere school heeft een beredeneerd aanbod voor groep 1-2.

➤ Groep 3 tot en met 8

De leerkrachten verzamelen gegevens door toetsen, observaties, gesprekken met leerlingen en ouders. De resultaten worden geregistreerd in ParnasSys. De leerkrachten verzamelen ook gegevens met behulp van niet-methode gebonden toetsen. Op de jaarlijkse toetskalender staat vermeld welke toetsen wanneer in welke groepen dienen te worden afgenomen. Al deze niet- methodegebonden toetsen worden met behulp van ParnasSys in kaart gebracht: individuele -, groeps-, en school-overzichten.

De niet methodegebonden toetsen hebben we ingevoerd voor de volgende vakgebieden:

- Technische Lezen
- Spelling
- Begrijpend Lezen
- Rekenen- Wiskunde

Tevens wordt in groep 8 een verplichte eindtoets afgenomen.

Naast de vaste bovenstaande toetsen vullen de scholen zelf aan welke toetsen passen bij de visie en populatie van de school.

De (toets)gegevens van de leerlingen en de groepsoverzichten zijn terug te vinden in ParnasSys. De overzichten op groeps- en op schoolniveau zijn terug te vinden in de kwaliteitsmap.

Naast het invoeren van de toetsgegevens worden er ook notities aangemaakt in ParnasSys. Deze notities staan genoteerd in het digitale dossier van de leerling. Dit heeft als voordeel dat alle informatie van de betreffende leerling (toetsgegevens en notities) overzichtelijk is weergegeven.

Veel van de leerlinggegevens zullen terug te vinden zijn in ParnasSys. Een aantal gegevens, zoals inschrijfformulieren, officiële documenten en onderzoeksverslagen, zullen tevens bewaard worden in het leerlingdossier in een afsluitbare kast. Deze gegevens worden 5 jaar na het verlaten van de school vernietigd.

Stap 2: Signaleren en bespreken van leerlingen

Regelmatig vindt er overleg plaats over de leerlingen. Dit staat ingepland in de zorg- en borgkalender van de school. Van de resultaten op de niet methodegebonden toetsen maken de leerkrachten samen met de MIB-er een analyse op groepsniveau. Deze wordt besproken met de directeur en, daar waar aanwezig, de bouwcoördinator(en).

1. Wanneer een leerkracht 'handelingsverlegen' is en/of zorgen heeft over een leerling gaat de leerkracht eerst in gesprek met een collega-leerkracht.
2. De tweede stap is dat de leerling besproken wordt met de MIB-er. Dit kan bijvoorbeeld tijdens een groepsbespreking of op verzoek van de leerkracht. De MIB-er geeft vervolgens handelingsgerichte adviezen aan de leerkracht. De groepsbesprekingen zijn drie à vier keer per schooljaar. Bij de groepsbespreking zijn de MIB-er en de groepsleerkracht aanwezig. In deze bespreking wordt onder de onderwijsbehoefte van groep aangescherpt en bekeken hoe de leerlingen zich ontwikkelen. Daarnaast kan de leerkracht aangeven waar begeleiding gewenst is van de MIB-er.

Uit de groepsbesprekingen komen leerlingen naar voren die besproken kunnen worden in de leerlingbespreking. Wanneer een leerling ingebracht wordt in de leerlingbespreking wordt er door de leerkracht de notitie Leerlingbespreking ingevuld. Deze is te vinden in ParnasSys.

Centraal in de leerlingbespreking staat de begeleidingsvraag van de leerkracht.

De leerlingbespreking kan leiden tot de volgende stappen:

- Opstellen hulplan in ParnasSys, waarin de groepsleerkracht tegemoet komt aan de onderwijsbehoeften van de leerling (zie stap 3);
- Inschakelen hulp onderwijsondersteuningsteam Kompas (zie stap 5).

Naast de groepsbespreking en de leerlingbespreking vindt er een aantal keer per jaar door de MIB-er consultatie plaats met de orthopedagoog van het onderwijsondersteuningsteam Kompas.

Stap 3: Hulp aan de leerling in de klas door de groepsleerkracht

De leerlingbespreking kan leiden tot afspraken over extra hulp in de klas. De groepsleerkracht geeft deze hulp in eerste instantie altijd zelf. De leerkracht maakt hierbij gebruik van de in de methode aangegeven adviezen voor extra hulp, de orthotheek en/of adviezen van de MIB-er of collega leerkracht. Na afloop van een van tevoren afgesproken termijn (ongeveer 8 weken) wordt de hulp geëvalueerd (zie stap 4). De extra hulp wordt beschreven in een plan. Bij problemen met het organiseren van de hulp in de klas wordt overlegd met de MIB-er. De ouders worden mondeling geïnformeerd over de extra hulp. Eventueel kan van de ouders een handtekening worden gevraagd.

De MIB-er voert systematisch klassenbezoeken uit. Een klassenbezoek heeft tot doel om de leerkracht te professionaliseren in het aansturen van de onderwijsleerprocessen in de groep, zodat de hulp in de klas optimaal gegeven wordt. In de zorg- en borgkalender worden klassenbezoeken ingepland. Bij elke leerkracht vinden klassenbezoeken plaats door MIB-er en directeur. Voor het vastleggen van de klassenconsultaties wordt gewerkt met COO7. Klassenbezoeken kunnen ook op aanvraag van de leerkracht plaatsvinden.

We onderscheiden vier zorgniveaus in de groep:

Zorgniveau 1: De leerling ontwikkelt zich gemiddeld of goed en functioneert in de grote groep. De begeleiding vindt plaats volgens de aanwijzingen in de methode.

Zorgniveau 2: De leerling ervaart geringe leer- of ontwikkelproblemen op deelgebieden. De leerling krijgt extra begeleiding.

Zorgniveau 3: De leerling ervaart ernstige leer- of ontwikkelingsproblemen op enkele of alle deelgebieden. De leerstof en instructie worden afgestemd op de onderwijsbehoeften van de individuele leerling.

Zorgniveau 4: De problemen zijn ernstig en hardnekkig. De leerling wordt aangemeld voor extern onderzoek. De leerstof en de instructie worden afgestemd op de onderwijsbehoeften van de individuele leerling. Indien nodig wordt de begeleiding uitgevoerd door een externe expert in nauw overleg met de school.

Stap 4: Evaluatie van de geboden hulp

Na de afgesproken termijn vindt een evaluatie plaats of de doelen behaald zijn (stap 3). Aan de hand daarvan vindt eventueel overleg plaats tussen de groepsleerkracht en de MIB-er. Mogelijke uitkomsten zijn:

- Het is gelukt om tegemoet te komen aan de onderwijsbehoefte van deze leerling;
- Vervolg hulp in de klas al dan niet met aangepast programma, aan de hand van een nieuw hulpplan;
- Inschakelen hulp onderwijsondersteuningsteam Kompas (zie stap 5).

De uitkomst wordt met de ouders overlegd. Als besloten wordt tot consultatie worden de ouders hiervan op de hoogte gesteld. Verlenen de ouders geen toestemming tot consultatie, dan betekent dat niet automatisch dat de leerling weer voor extra hulp in aanmerking komt. In voorkomende gevallen wordt door het schoolteam een besluit over verdere stappen genomen (zie 5.4).

Stap 5: Het inschakelen van onderwijsspecialisten

Wanneer de school – na de evaluatie van de geboden hulp – vragen houdt over de onderwijsbehoefte van een leerling, of de leerkracht heeft behoefte aan ondersteuning om hieraan tegemoet te komen, dan wordt het onderwijsondersteuningsteam Kompas ingeschakeld. De leerkracht vult het aanmeldingsformulier in. Daarnaast wordt er toestemming aan de ouders gevraagd.

Kompas wordt geraadpleegd als de leerling zich niet naar verwachting ontwikkelt en de expertisebronnen binnen de school (leerkracht-collega-MIB-er) zijn ingezet. Naast een observatie door Kompas en een gesprek kan het zinvol zijn om de kindkenmerken en onderwijsbehoeften beter in beeld te krijgen. Dit gebeurt middels een individueel onderzoek.

Dit kan de volgende resultaten geven:

- De onderwijsbehoefte van de leerling is duidelijk, de "handelingsverlegenheid" wordt opgeheven en er zijn weer nieuwe handelingsalternatieven;
- De onderwijsbehoefte van de leerling is duidelijk, er wordt een individuele leerlijn voor de leerling opgesteld (zie ook het protocol individuele leerlijn);
- De onderwijsbehoefte van de leerling is duidelijk. De handelingsverlegenheid blijft bestaan. De expertise van de school wordt aangevuld met de expertise uit de clusters, zodat de leerling binnen de school geholpen kan worden;
- De onderwijsbehoefte van de leerling is duidelijk. De school kan niet bieden wat de leerling nodig heeft en het kind wordt aangemeld bij de Commissie voor Toelating (CvT) c.q. Commissie voor Advies (CvA).
- De onderwijsbehoefte van de leerling is niet duidelijk; ander extern onderzoek is noodzakelijk (kinderarts, motorisch fysiotherapeut, dyslexie-expert, etc.).

De werkwijze voor het aanmelden van Kompas staat beschreven in het document aanmelden Kompas.

Stap 6: Opstellen van een individuele leerlijn

Als een leerling een ontwikkelingstempo heeft dat sterk afwijkt van het gemiddelde van zijn/haar groep, stelt de leerkracht, na overleg met Kompas en in overeenstemming met de ouders op basis van de gegevens een individuele leerlijn op, waarin is aangegeven op welke specifieke einddoelen de leerkracht inzet en met welke middelen en tussendoelen getracht wordt deze te bereiken. Voor het opstellen van een individuele leerlijn moet er altijd overleg geweest zijn met een orthopedagoog van Kompas. Indien nodig kan er een psychologisch onderzoek uitgevoerd worden door Kompas. De school streeft er zoveel mogelijk naar, pas een individuele leerlijn op te stellen als het kind in groep 5 of 6 zit. Als de school de individuele leerlijn heeft beschreven wordt dit door de directeur/locatieleider doorgegeven aan Bron. Meer informatie over de individuele leerlijn is te vinden in het document Protocol Individuele Leerlijn. Deze is in te zien bij de directeur van de school.

Stap 7: Aanmelding bij het Speciaal Basisonderwijs (SBO) of het Speciaal Onderwijs (SO)

Wanneer, na het inschakelen Kompas en andere externe deskundigen (zoals: jeugdarts GGD, SMW), blijkt dat de onderwijsbehoefte van de leerling de basisondersteuning van de school overstijgt, dan kijkt de school waar deze leerling beter op zijn/haar plek zal zijn. Dit kan een andere basisschool, een school voor Speciaal Basisonderwijs (SBO) of een school voor Speciaal Onderwijs (SO) zijn. Voor deze laatste twee vormen is een Toelaatbaarheidsverklaring (TLV) van het samenwerkingsverband Passend Onderwijs noodzakelijk. De school is verantwoordelijk voor de aanvraag van de Toelaatbaarheidsverklaring en stelt het dossier samen.

Hoofdstuk 4 Criteria en afspraken niveaus

Leerlingen verschillen in de mate waarin en de manier waarop ze ondersteuning nodig hebben. Ter bevordering van de sociale cohesie in de groep en om het klassenmanagement uitvoerbaar te houden worden de individuele onderwijsbehoeften zoveel mogelijk geclusterd en verwerkt in een groepsaanbod.

De basisgroep zal de doelen die worden gesteld vanuit de leerlijnen behalen met de basisinstructie en verwerking. Binnen deze groep zal ook een aantal leerlingen zijn die preteaching, verlengde instructie of extra inoefening nodig hebben. Een andere groep leerlingen zal meer behoefte hebben aan een verkorte instructie en verdieping en/of verrijking van de leerstof. De differentiatie in aanpak en instructie wordt door de leerkracht verwerkt in de zorgverbreding van de weekplanning.

4.1 Leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben

Extra ondersteuning aan leerlingen kan op verschillende niveaus van inhoud en tijdsduur zijn. De volgende niveaus van ondersteuning worden gehanteerd om aan te sluiten bij de onderwijsbehoeften van de leerlingen:

- Kortdurende ondersteuning (zonder hulplan). Maximaal 2 weken.
- Langer durende ondersteuning op basis van een hulplan (ongeveer 8 weken met zo nodig verlenging).
- Langdurende begeleiding met een gepland aanbod in het kader van een beschreven individuele leerlijn die afwijkt van het gemiddelde perspectief.

Binnen het samenwerkingsverband kan de expertise van de school uitgebreid worden door Kompas.

➤ **Ad a) Kortdurende ondersteuning (zonder hulplan)**

Bij het nakijken/ analyseren van het gemaakte werk kan blijken, dat een leerling de leerstof niet goed heeft begrepen. Door middel van extra instructie, reteaching wordt getracht het kind "bij de les" te houden. Deze extra begeleiding wordt vermeld in de weekplanning en mag ten hoogste 2 weken duren. Wanneer blijkt dat deze leerling meer afstemming nodig heeft in instructie, aanbod, verwerking en/ of onderwijstijd wordt dit beschreven door de leerkracht en is dit terug te vinden in de weekplanning.

➤ **Ad b) Langer durende ondersteuning (ongeveer 8 weken)**

Op basis van de volgende criteria wordt planmatige hulp ingezet:

- De leerling scoort onvoldoende op de niet methodetoetsen en lijkt daarnaast de leerdoelen van zijn leerjaar niet te behalen.

In het hulplan worden doelen beschreven die een leerling heeft naast de reguliere doelen van de leerlijn om. Hier wordt dus afgeweken van de reguliere leerlijn.

Bij het eerste hulplan worden de ouders in kennis gesteld over de inhoud van het hulplan. Ook als de extra hulp stopt, verdient het aanbeveling de ouders in te lichten. Vervolghulplannen kunnen tijdens de rapportbesprekingen met de ouders worden doorgesproken. Plannen worden in ParnasSys gemaakt, waarin een ver verwijderd einddoel wordt onderverdeeld in tussendoelen die elk in een plan worden omschreven.

➤ **Ad c) Individuele leerlijn/aangepast uitstroomprofiel (op basis van een hulpplan).**

Binnen Primenius is afgesproken dat er ook een individuele leerlijn wordt opgesteld wanneer blijkt dat een leerling, door cognitieve en/of sociaal- emotionele belemmeringen, maximaal het eindniveau van groep 7 zal halen voor één of meerdere vakgebieden. De criteria om over te gaan op een eigen leerlijn zijn:

- Drie keer een E- score op het LVS of een achterstand van meer dan 10 DLE.
- Gediagnosticeerd met ernstige dyslexie of dyscalculie en een leerrendementsverwachting van < 75%.
- Er is een op overeenstemming gericht overleg geweest met de ouders/ verzorgers.

Verplichte onderdelen van de individuele leerlijn zijn:

- De verwachte uitstroombestemming van een leerling (type VO of uitstroomprofiel VSO);
- De onderbouwing van de verwachte uitstroombestemming van de leerling. Deze onderbouwing bevat een overzicht van de belemmerende en bevorderende factoren die van invloed zijn op het onderwijs aan de leerling;
- Een beschrijving van de te bieden ondersteuning en begeleiding en- indien aan de orde- de afwijkingen van het (reguliere) onderwijsprogramma.

- Een goede voortgangsregistratie is van belang. Minimaal één keer per jaar evalueert de school met ouders de individuele leerlijn middels een op overeenstemming gericht overleg. Mede op basis van deze evaluatie stelt de school, indien nodig, de individuele leerlijn bij. Criteria voor het bijstellen van de verwachte ontwikkelingslijn zijn:
- De leerling scoort twee keer onder de bandbreedte (3 DLE) van de verwachte ontwikkelingslijn.
- Middels de CLB met de orthopedagoog van Kompas wordt de leerling gevolgd.

Een leerlijn geeft de doelen en de inhouden aan van wat geleerd moet worden en het onderwijs dat daarvoor nodig is. We spreken van een individuele leerlijn als een leerling een onderwijsaanbod krijgt dat past bij de eigen mogelijkheden, en dat dus afwijkt van het lesprogramma en de omschreven einddoelen van het basisonderwijs. Als een leerling een individuele leerlijn heeft, wordt dit door de directeur geregistreerd in ParnasSys bij Onderwijs -> Passend Onderwijs.

Als de school, ondanks het handelen dat heeft plaatsgevonden, niet kan voldoen aan de specifieke onderwijsbehoeften van de leerling, kan er een Toelaatbaarheidsverklaring (TLV) van het samenwerkingsverband Passend Onderwijs aangevraagd worden door de school.

4.1.1 De meer-en hoogbegaafde leerlingen

Binnen de stichting wordt onderscheid gemaakt tussen leerlingen die goed presteren op één of meer leergebieden, intelligente/meerbegaafde kinderen en hoogintelligente kinderen die hoogbegaafd zijn of de potentie hebben dit te worden. We gaan er vanuit dat hoogbegaafde leerlingen uitblinken op verschillende gebieden. Er komen in de praktijk echter ook leerlingen voor die uitblinken op een bepaald vakgebied. In dat geval spreken we niet over hoogbegaafde leerlingen, maar over meerbegaafde leerlingen. Deze leerlingen kunnen gedeeltelijk dezelfde problemen ervaren als hoogbegaafde kinderen. Op stichtingsniveau is er een protocol meer- en hoogbegaafdheid.

Uitgangspunt:

Het uitgangspunt bij het lesgeven aan hoogbegaafde leerlingen is om leerlingen zowel pedagogisch (sociaal-emotioneel) als didactisch (cognitief) op hun eigen manier te benaderen. Het vormgeven van onderwijs aan hoogbegaafden begint bij de erkenning dat deze leerlingen recht hebben als ieder andere leerling op onderwijs op maat, ook als dat betekent dat dit onderwijs afwijkt.

➤ **Compacten**

Bij compacten wordt de lesstof ingedikt voor de meer- of hoogbegaafde leerling. Bij het indikken van de lesstof wordt de oefenstof geminimaliseerd en de herhalingsstof geschrapt. Voor het compacten van de leerstof maken we gebruik van de routeboekjes van SLO. Hoogbegaafde leerlingen die meer werk aankunnen, werken gecomprimeerd door de taal- en/of rekenmethode. In de routeboekjes staat vastgelegd welke onderdelen de leerling gaat leren, wat overgeslagen kan worden en welke instructiemomenten nodig zijn. Ook staat er in aangegeven welke taken wanneer gedaan moeten worden, zodat alle leerstof van de methode aangeboden wordt. Dit noemen we "compacten". Hierdoor kan de leerling de basisstof sneller doorwerken dan gebruikelijk en wordt er tijd gecreëerd om te werken met Levelwerk

➤ **Verrijken**

Na het afronden van het werk van het routeboekje is er ruimte voor beter presterende leerlingen om verder te gaan met verdiepende stof. Dit noemen we verrijken. De leerkracht geeft instructie over de te gebruiken materialen en de leerlingen houden zelf de vorderingen bij. De leerkracht borgt de continuïteit door één keer per week de verslaggeving van de leerlingen te bespreken en voortgangsafspraken te maken. De leerlingen krijgen dan ook de gelegenheid om feedback te geven op hun eigen handelen en dat van anderen. Deze leerlijn maakt gebruik van kisten met daarin allerlei materialen. Voor alle groepen is er een kist beschikbaar.

Met verrijkingsmaterialen kan worden gerealiseerd dat bij de leerling een beroep wordt gedaan op:

- Het zoeken naar antwoorden in een open vraagstelling;
- Het zoeken naar meerdere oplossingsstrategieën, waarbij eigen creativiteit een rol kan spelen;
- Het werken op hoog niveau in een hoog tempo.

Bij rekenen, taal en begrijpend lezen kan de verrijking meer gestructureerd en met meer afwisseling worden aangeboden. De leerkracht is en blijft verantwoordelijk voor de keuze van de ingedikte- en de verrijkingsstof. Hij/zij bepaalt wat de leerling moet maken. Hij/zij stelt de inhoud vast. Dit behoort echter wel in de afsprakenlijn van de school te passen, wat is er in de voorgaande groep reeds is gedaan, welke werkwijze paste goed bij deze leerling en hoe kunnen we volgend jaar verder met deze leerling. Goed overleg tussen leerkrachten is dan ook onontbeerlijk. Er mag dan ook geen sprake zijn van een vrijblijvend karakter.

Kortom:

- bewuste keuze van extra leerstof;
- opnemen op taakbrief;
- inplannen in instructie-rooster vraagt begeleiding;
- correctieve;
- eisen stellen aan resultaat;
- feedback;
- beoordeling;
- rapportage;
- zelfreflectie leerlingen.

Omdat een kind dat hoogbegaafd is sneller door de reguliere leerstof heen gaat, kan soms versnelling gewenst zijn (een klas overslaan). Dit zou nooit als enige maatregel genomen moeten worden, omdat een leerling daar niet alleen mee geholpen is. Het kind heeft een andere manier van leren en heeft daarom andere soorten leerstof nodig.

Onderwijsaanpassingen

Om leerlingen tijdens het compacten en verrijken goed te kunnen begeleiden zijn er onderwijsaanpassingen nodig. Welke aanpak het beste is, verschilt per leerling. Het is daarom van belang dat er binnen de school meerdere aanpassingen geboden worden en dat per leerling gekeken wordt wat tot de beste resultaten leidt. Voor (hoog)begaafde leerlingen maken wij gebruik van Levelwerk.

4.1.2 Leerlingen met specifieke leerproblemen

Voor leerlingen met specifieke leerproblemen zoals ernstige lees- en/of spellingproblemen of ernstige rekenproblemen heeft de stichting protocollen opgesteld.

4.1.2.1 Protocol Leesproblemen en Dyslexie

Toetsresultaten en observaties worden steeds gebruikt om het lees- en spellingonderwijs zo goed mogelijk af te stemmen op de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Bij het zien van de resultaten worden de volgende vragen gesteld: hoe komt het dat, en wat kunnen we eraan doen om dit zo te houden of te verbeteren? De resultaten worden dus ingezet om het lees- en spellingonderwijs vorm te geven en leerlingen – waar nodig – hulp op maat te geven.

➤ **Monitoren en registreren**

Toetsresultaten, aanvullende observaties en een beschrijving van de geboden begeleiding worden gedocumenteerd. Door te registreren werkt men aan een systematische dossiervorming en wordt de doorgaande lijn in de begeleiding gewaarborgd. Om individuele leerlingen die moeite hebben met lezen en/of spellen zo vroeg mogelijk te signaleren, is het belangrijk om steeds systematisch in kaart te brengen hoe ver een leerling in zijn lees- en spellingontwikkeling is en waar hij bijgestuurd dan wel extra gestimuleerd moet worden. Door dit nauwgezet monitoren houdt de leerkracht een vinger aan de pols en kan er op tijd worden ingegrepen wanneer er achterstanden op lees-/spellinggebied dreigen te ontstaan.

➤ **Vermoeden van Dyslexie**

Bij tegenvallende lees- en/of spellingprestaties kan de leerkracht vermoeden dat er sprake is van dyslexie. Het blijft echter moeilijk om leerlingen met dyslexie te onderscheiden van leerlingen met ernstige leesproblemen, omdat er sprake is van een glijdende schaal en dyslexie geen kwalitatief en kwantitatief nauw omgrensd verschijnsel is. Om het vermoeden te onderbouwen moet de hardnekkigheid van het probleem worden aangetoond. Deze hardnekkigheid moet blijken uit achterstand en didactische resistentie (Stichting Dyslexie Nederland, 2008).

➤ **Achterstand**

Er wordt van significante achterstand gesproken als een leerling op woordniveau/spelling een niveau behaalt dat niet past bij zijn leeftijd en omstandigheden (Stichting Dyslexie Nederland, 2008). Dit zijn over het algemeen leerlingen die zeer zwak scoren op bijvoorbeeld de DMT en spelling/ PI dictee. Een score op E-niveau wordt als belangrijk, maar niet als doorslaggevend gezien.

Wanneer er een vermoeden is van ernstige lees- en spellingsproblemen/ dyslexie zal de leerkracht in overleg met de MIB-er de dyslexiesignaallijn starten. De school zet dan in op zorgniveau 3 en ouders/ verzorgers worden op de hoogte gebracht. Aan het eind van het schooljaar zorgt de leerkracht voor een goed overdracht naar de volgende groep. Dit wordt verwoord in het hulpplan dat voor de zomervakantie door de leerkracht wordt opgesteld. Het dossier gaat steeds mee naar het volgende schooljaar en wordt verder ingevuld door de betreffende leerkracht. Het dossier is een middel om de doorgaande lijn in de begeleiding van zwakke lezers en spellers te bewerkstelligen. Het biedt een overzicht met wat er allemaal met de leerling gedaan is, wat de effecten daarvan waren en wat de

vervolgstappen waren. Samen met de MIB-er/ betrokken leesspecialist formuleert de leerkracht handelingsadviezen voor de leerkracht in het volgende schooljaar. Vervolgens vindt er een leerlingbespreking plaats van de oude leerkracht met de nieuwe leerkracht waarin de punten uit de eindevaluatie mondeling worden toegelicht. Dit om een solide overgang naar de volgende groep te waarborgen.

Tevens vindt er een gesprek plaats met de ouders van leerlingen die het volgende schooljaar (weer) extra hulp krijgen.

4.1.2.2 Protocol Ernstige Reken- en Wiskunde problemen en Dyscalculie

In het Protocol Rekenproblemen en Dyscalculie ligt de nadruk op het bieden van passend reken-wiskundeonderwijs aan alle leerlingen op het (S)BO; hierin wordt het protocol ERWD (2011) gevolgd. Uitgangspunt daarbij is het oplossingsgerichte werken, in combinatie met Handelingsgericht werken/Opbrengstgericht Werken met als centrale gedachte: 'Onderwijs dient afgestemd te zijn op wat de leerling nodig heeft', oftewel: 'Wat heeft dit kind, van deze ouders, in deze groep, bij deze leerkracht, op deze school de komende periode nodig?' In het protocol worden handreikingen gegeven m.b.t. invulling van effectief rekenonderwijs en welke aandachtspunten van belang zijn bij een adequate afstemming tussen onderwijsaanbod en onderwijsbehoeften. Daarnaast wordt beschreven welke werkwijze gehanteerd wordt wanneer de school vermoedt dat er bij een leerling sprake is van dyscalculie.

Om individuele leerlingen, die moeite hebben met rekenen, zo vroeg mogelijk te signaleren, is het belangrijk om steeds systematisch in kaart te brengen hoe ver een leerling in zijn rekenwiskundige ontwikkeling is en waar bijgestuurd dan wel extra gestimuleerd moet worden. Door dit nauwgezet monitoren houdt de leerkracht een vinger aan de pols en kan er op tijd worden ingegrepen wanneer er achterstanden op rekengebied dreigen te ontstaan. Hoe eerder er hulp wordt geboden, des te groter de kans dat het probleem beperkt blijft en des te kleiner de kans dat de zwakke rekenwiskundige vaardigheden een negatieve invloed hebben op de algemene cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerling.

Om het vermoeden van dyscalculie te onderbouwen, moet uit onderzoek blijken dat aan alle drie onderkende criteria is voldaan (bron: Protocol DDG, 2012):

- a. Het criterium van ernst
- b. Het criterium van achterstand en
- c. Het criterium van didactische resistentie

Wanneer er een vermoeden is van ernstige reken- en wiskunde problemen / dyscalculie zal de leerkracht in overleg met de MIB-er de dyscalculiesignaallijn starten. De school zet dan in op zorgniveau 3 en ouders/ verzorgers worden op de hoogte gebracht.

Aan het eind van het schooljaar noteert de leerkracht het overdrachtsformulier in (notitiecategorie ParnasSys), op individueel of op groepsniveau. Hierin staan alle gegevens die relevant zijn voor de nieuwe leerkracht.

4.1.3 Sociale veiligheid

Leerlingen horen zich op school veilig te kunnen ontwikkelen. Daarom wordt voor een veilige omgeving gezorgd. Een omgeving zonder geweld, pesten en intimidatie, waarin de fysieke veiligheid van leerlingen gewaarborgd is en de kans op brand en ongelukken zo klein mogelijk is. Hiervoor heeft

de stichting een veiligheidsbeleid opgesteld. In het veiligheidsbeleid is ook het protocol Meldcode huiselijk geweld opgenomen. Eens in de vier jaar wordt door de directie van de school een risico inventarisatie & evaluatie opgesteld. In de tevredenheidsspeiling die eens in de vier jaar gehouden wordt onder leerkrachten, ouders en leerlingen wordt gekeken naar de veiligheidsbeleving op school. Op alle scholen wordt het sociaal-emotioneel functioneren van de leerlingen systematisch in kaart gebracht m.b.v. het volgsysteem Zien!. Zien! geeft inzicht in de eventuele ondersteuningsvragen op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerling en helpt de leerkracht de leerling beter te ondersteunen. Het biedt concrete handelingssuggesties voor de ondersteuningsbehoefte van de leerling. Enkele scholen maken gebruik van een anti-pestprogramma of oriënteren zich hierop.

4.1.4 Protocol Medisch Handelen

Op school kunnen leerkrachten geconfronteerd worden met leerlingen die klagen over pijn die meestal met eenvoudige middelen te verhelpen is, zoals hoofdpijn, buikpijn, oorpijn of pijn ten gevolge van een insectenbeet. Ook kunnen de ouders leerkrachten verzoeken om hun kinderen medicijnen toe te dienen die door een arts zijn voorgeschreven of het verrichten van medische handelingen. Op onze school maken we hiervoor gebruik van het protocol medisch handelen. Dit is een protocol dat is vastgesteld op stichtingsniveau. Het protocol is verkrijgbaar bij de directeur van de school.

4.1.5 Leerlingen met een (meervoudige) lichamelijke handicap

Bij aanmelding van een leerling met een (meervoudige) lichamelijke handicap gaat de school met de ouders kijken of het mogelijk is om de leerling te plaatsen. Hierbij wordt gekeken naar de aard van de problematiek en naar de mogelijkheden van de school. De specialist voor leerlingen met een beperking van Kompas ondersteunt de school in de begeleiding.

Hoofdstuk 5 Randvoorwaarden, mogelijkheden en grenzen

5.1 Doorgaande lijn in de zorg

Aan het eind van elk schooljaar vindt een groepsoverdracht plaats van de huidige leerkracht naar de volgende leerkracht. Zo vindt er een doorgaande lijn plaats in de ondersteuning van de leerling naar de volgende groep.

5.2 De rol van de ouders

Alle activiteiten die verband houden met de relatie tussen school en ouders laten zich uiteindelijk leiden door de gedachte: kinderen worden er beter van! Een actieve betrokkenheid met elkaar betekent investeren in elkaar, elkaar willen leren kennen. Meeleven ligt aan de basis van alle betrokkenheid en dat vooronderstelt contact, dialoog en communicatie. Met goed contact groeit het vertrouwen in elkaar als partners. Het kind vaart daar wel bij.

Educatief partnerschap vraagt van de school een open, transparante en oprechte communicatie met ouders. Van de ouders wordt verwacht dat ze geïnteresseerd zijn in wat er op school gebeurt met hun kind, in de klas en in de school.

De groepsleerkracht houdt de ouders van de ontwikkeling van hun kind op de hoogte:

- tijdens de regelmatige contacten tussen de groepsleerkracht en de leerling met zijn of haar ouders, waarvoor de leerkracht minimaal twee keer per jaar de leerling met de ouders uitnodigt om de resultaten en de ontwikkeling te bespreken;
- naar aanleiding van een leerlingbespreking, waarin hun kind besproken is. De groepsleerkracht meldt de ouders mondeling, wat het team heeft geconcludeerd;
- bij het opstellen van een individuele leerlijn, dat de groepsleerkracht in nauw overleg met de leerling en de ouders en met de MIB-er opstelt;
- als het schoolteam externe deskundigen in wil schakelen, vraagt de groepsleerkracht de ouders om toestemming (er wordt schriftelijke toestemming gevraagd als de externe deskundige daadwerkelijk contact heeft met het kind);
- als het schoolteam van mening is dat aanmelding bij het S(B)O gewenst is, vindt overleg plaats met de ouders. De school vraagt de toelaatbaarheidsverklaring aan en ouders krijgen de gelegenheid om hun zienswijze kenbaar te maken.

5.3 De mogelijkheden van de school

De school probeert om zo goed mogelijk aan de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte van de leerling te voldoen.

Wat kan de school bieden aan leerlingen die specifieke onderwijsbehoeftes hebben?

- tegemoet komen door te differentiëren in de instructie. Binnen elke groep is de instructie per ontwikkelingsgebied beperkt tot drie niveaus. De groepsleerkracht differentieert de instructie binnen de groep via verlengde instructie, pre-teaching;
- een aangepast programma: verminderen van hoeveelheid werk/lager niveau. Dit vereist wel een bepaalde mate van zelfstandigheid van de betreffende leerling.
- een langer of korter verblijf in een bepaalde groep (een jaar doubleren of versnellen);
- tussentijdse terugplaatsing;

In het document *Beleid toelating, schorsing en verwijdering* is meer over het aannamebeleid van de stichting te lezen. Dit is verkrijgbaar bij de directeur van de school.

5.4 De grenzen van de school

De school streeft er naar de zorg voor leerlingen, waaronder mogelijk ook leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, op een verantwoorde wijze gestalte te geven. Er kunnen zich echter ook situaties voordoen, waarin de grenzen aan de ondersteuning voor leerlingen worden bereikt. Factoren die meewegen in de afweging of de school de ondersteuning kan bieden om in de onderwijsbehoefte van een leerling te voldoen zijn:

- *de huisvestingscapaciteit en organisatie van de school;*
Te denken valt o.a. ook aan de grootte van de groep, een homogene of combinatiegroep, het aantal leerlingen in de groep met specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoeften (bijvoorbeeld op het gebied van gedrag, individuele leerlijn enz.), het aantal instructiegroepen enz.
- *de draagkracht van de leerkracht/het team;*
Indien het onderwijs aan de leerling een zodanig beslag legt op de tijd en de aandacht van de leerkracht, dat daardoor de tijd en de aandacht voor de overige leerlingen in de groep onvoldoende of in het geheel niet kan worden geboden, dan is voor de school de grens bereikt (bijvoorbeeld bij permanente hulp bij toiletbezoek, verschoning, getild moeten worden, hulp bij eten en/of drinken).
- *de mogelijkheden van de school, bijvoorbeeld onderwijskundige zorg, menskracht, expertise, begeleiding, middelen;*
Hierbij valt te denken aan beschikbare tijd en mogelijkheden van leerkrachten voor overleg met alle betrokken partijen; het aantal extra leerlijnen en handelingsplannen die gemanaged kunnen worden; de aanwezige voorzieningen voor lichamelijke zorg; de aanwezige voorzieningen voor bijvoorbeeld dove of slechthorende leerlingen; de aard en de ernst van de handicap en de hulpvraag van de leerling;
- *de mogelijkheden van de leerling;*
Als een leerling een zodanige verzorging of behandeling vraagt dat daardoor zowel de zorg en de behandeling voor het desbetreffende leerling als het onderwijs aan de betreffende leerling onvoldoende tot zijn recht kan komen, dan is voor de school de grens bereikt. De leerbaarheid (en het IQ) van een leerling moet zodanig zijn, dat hij of zij het reguliere onderwijsaanbod helemaal of grotendeels kan verwerken passend bij de mogelijkheden van de leerling en de begeleidingsmogelijkheden van de school. Voor de laatste groep leerlingen wordt een individuele leerlijn opgesteld. De leerling dient zich aan de groeps- en schoolregels te kunnen houden en om zelfstandig te werken.
- *de rust en veiligheid van alle leerlingen en personeelsleden in de school.*
Indien een leerling ernstige gedragsproblemen heeft, die leiden tot een ernstige verstoring van de rust en de veiligheid van het kind zelf, de andere kinderen in de groep evenals van het personeel, dan is een grens bereikt.
- *Ouders en school kunnen goed samenwerken en volgen binnen hun mogelijkheden elkaars adviezen op.*

5.5 Zorgplicht

Met de invoering van de wet Passend Onderwijs hebben schoolbesturen zorgplicht voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Het schoolbestuur is na aanmelding verplicht om zorg te dragen dat zo'n leerling een goede, passende onderwijsplek krijgt. Dit kan op de eigen school, eventueel met extra ondersteuning in de klas, op een andere reguliere school in de regio of in het speciaal (basis)onderwijs.

In het toelatingsbeleid van de stichting worden de kaders en criteria beschreven van de aanname van leerlingen. Het is belangrijk om vóór de toelating duidelijk te hebben wat een leerling nodig heeft en of de school dat kan bieden. De school vraagt daarom informatie en onderzoekt met de hulp van de onderwijsspecialist wat er nodig is, welke mogelijkheden de school heeft, welke ondersteuningsmogelijkheden geboden kunnen worden, door wie en waar (in de eigen school of elders). In het document *Beleid toelating, verwijdering en schorsing* staat beschreven wat de school in beeld wil brengen van de leerling voor de afweging van toelating. Dit document is in te zien bij de directeur van de school. Als het onderzoek niet op tijd is afgerond, kan besloten worden tot tijdelijke plaatsing in afwachting van een definitief besluit.

De school communiceert haar overwegingen met de ouders en dit wordt schriftelijk vastgelegd.

Bijlagen:

Bijlage 1: Relatie van het handboek met andere documenten

Bijlage 2: Veelgebruikte afkortingen en woorden

Bijlage 3: Contactgegevens van clusters en overige instanties

Bijlage 4: Sociale kaart van de school

Bijlage 1: Relatie van het handboek met andere documenten

Wat?	Te vinden in:
- Schoolgegevens	- Ondernemingsplan
- Schoolspecifieke gegevens behorende bij het schoolondersteuningsprofiel	- Als losse bijlage toegevoegd aan het schoolondersteuningsprofiel
- Formatiegegevens (naam directeur, MIB-er, leerkrachten, groepsverdeling, teamleden)	- Schoolgids - Bijlage bij het schoolondersteuningsprofiel
- Scholing team / leerkrachten / MIB-er / directeur	- Schooljaarplan/Ondernemingsplan
- Gehanteerde methodes in de school	- Ondernemingsplan - Toegevoegde bijlage bij het ondersteuningsprofiel
- Procedure bij aanmelding (toelatingsbeleid) - Beleid schorsing/verwijdering	- Schoolgids
- Taakomschrijving van de directeur, MIB-er en leerkracht	- Website Primenius portaal
- Theoretische achtergronden	- Praktische handvatten voor het taallees- en rekenonderwijs zijn te vinden op www.taalpilots.nl en www.rekenpilots.nl . - De rubriek 'implementatiekoffer' bevat alle informatie en handreikingen die in het kader van de Kwaliteitsagenda Primair Onderwijs worden ontwikkeld om het onderwijs in de basisvaardigheden te verbeteren.
- Formulieren en protocollen - Protocol afname Cito LVS toetsen - Protocol Leesproblemen en Dyslexie - Protocol ERWD - Protocol Hoogbegaafdheid	- MIB-brin

Bijlage 2: Veelgebruikte afkortingen en woorden

Passend Onderwijs	De Wet Passend Onderwijs treedt op 1 augustus 2014 in werking. In principe wijzigt dit voorstel een aantal onderwijswetten in verband met een herziening van de organisatie en financiering van de leerlingenzorg. De leerlinggebonden financiering wordt afgeschaft (<i>zie: rugzakje</i>). Het wordt vervangen door een budgetfinanciering voor het samenwerkingsverband Passend Onderwijs. Als er meer kinderen worden verwezen dan het aan het samenwerkingsverband toegekende bedrag toelaat, zal dit worden gekort op de lumpsumfinanciering van de individuele deelnemende schoolbesturen. Het doel is dat zo veel mogelijk leerlingen regulier onderwijs kunnen volgen.
Samenwerkingsverband PO	Alle scholen voor primair en speciaal (basis)onderwijs zijn ondergebracht in regionale samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs. De scholen binnen dat samenwerkingsverband maken afspraken over de ondersteuning aan leerlingen en de bekostiging daarvan. De indeling van de samenwerkingsverbanden is vastgelegd door de minister. Het kan dus zijn dat een schoolbestuur bij meerdere samenwerkingsverbanden is aangesloten, vanwege de geografische ligging van de scholen.
Zorgplicht	Met de invoering van de wet Passend Onderwijs hebben schoolbesturen zorgplicht voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben. Het schoolbestuur is na aanmelding verplicht om zorg te dragen dat zo'n leerling een goede, passende onderwijsplek krijgt. Dit kan op de eigen school, eventueel met extra ondersteuning in de klas, op een andere reguliere school in de regio of in het speciaal (basis)onderwijs. Als ouders het niet eens zijn met het passend aanbod aan de leerling met een extra ondersteuningsvraag, dan kunnen zij hierover een oordeel vragen aan de tijdelijke geschillencommissie passend onderwijs
Sbo	Speciale basisschool. Deze school heeft dezelfde kerndoelen als een gewone basisschool, maar de leerlingen krijgen meer tijd om deze te bereiken. De scholen hebben kleinere groepen en meer deskundigen. Na het speciaal basisonderwijs gaan leerlingen bijvoorbeeld naar het vmbo, het praktijkonderwijs of het voortgezet speciaal onderwijs.
(V)SO	(Voortgezet) Speciaal onderwijs. Dit is onderwijs voor kinderen met een handicap, chronische ziekte of stoornis. Deze kinderen krijgen in het speciaal onderwijs meer aandacht en ondersteuning dan in het gewone onderwijs.
Cluster 1	Onder cluster 1 vallen de scholen voor leerlingen met een visuele beperking. Er zijn in heel Nederland ongeveer 2500 blinde en slechtziende leerlingen die speciaal onderwijs volgen. De meeste van de blinde/slechtziende kinderen gaan met speciale begeleiding naar het gewone onderwijs. Omdat het landelijk gezien om zo'n relatief klein aantal gaat (en het aantal stabiel is), neemt cluster 1 geen deel aan de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs.

Cluster 2	Onder Cluster 2 vallen de scholen voor leerlingen voor dove en slechthorende kinderen en kinderen met een communicatieve beperking. Dit kunnen ernstige spraak- of taalmoeilijkheden zijn of een vorm van autisme waarbij de communicatie het belangrijkste probleem is en niet het gedrag. Ook de scholen van cluster 2 nemen geen deel aan de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs.
Cluster 3	Onder Cluster 3 vallen de scholen voor leerlingen met verstandelijke en/of lichamelijke beperkingen en leerlingen die langdurig ziek zijn.
Cluster 4	Onder cluster 4 vallen scholen voor leerlingen met ernstige gedragsstoornissen en/of psychiatrische problematiek: <ul style="list-style-type: none"> - scholen voor zeer moeilijk lerende kinderen (ZMOK); - scholen voor langdurig zieke kinderen, zonder lichamelijke handicap (LZK); - scholen verbonden aan een pedologisch instituut (PI-scholen); - scholen verbonden aan gesloten jeugdinrichtingen (justitie en jeugdzorg).
Ambulante begeleider	Een ambulante begeleider is een leerkracht, die veel ervaring heeft in het werken met zorgleerlingen (in een bepaald cluster). Zij zijn getraind in het begeleiden van collega's en komen op de reguliere basisscholen om te adviseren.
Ondersteuningsplan	In het regionaal ondersteuningsplan legt het samenwerkingsverband vast hoe het passend onderwijs voor elk kind wil realiseren. Dit ondersteuningsplan wordt ten minste 1 keer per 4 jaar opgesteld en kan tussentijds worden gewijzigd. Er staat o.a. in welk niveau van basisondersteuning de scholen in het samenwerkingsverband ten minste moeten bieden, hoe de middelen verdeeld worden en de procedure voor verwijzing van een kind naar het speciaal (basis)onderwijs.
Ondersteuningsplanraad (OPR)	De ondersteuningsplanraad is een speciale medezeggenschapsraad van een samenwerkingsverband. De ondersteuningsplanraad heeft instemmingsrecht op (vaststellen of wijzigen van) het ondersteuningsplan. De leden van de ondersteuningsplanraad worden afgevaardigd door de medezeggenschapsraden van de scholen die deelnemen in het samenwerkingsverband, maar hoeven zelf niet noodzakelijk uit een van die MR'en afkomstig te zijn.
Schoolondersteuningsprofiel	In het schoolondersteuningsprofiel wordt vastgelegd welke ondersteuning de school kan bieden aan leerlingen met specifieke onderwijsbehoeftes. Het schoolondersteuningsprofiel kan de school helpen om te ontdekken welke expertise eventueel moet worden ontwikkeld en wat dat betekent voor de (scholing van) leraren. De medezeggenschapsraad heeft adviesrecht op het schoolondersteuningsprofiel.
Basisondersteuning	De schoolbesturen binnen het samenwerkingsverband spreken af wat het niveau van basisondersteuning is van de scholen in de regio, d.w.z. wat ouders tenminste kunnen verwachten als het gaat om onderwijs-ondersteuning en welk kwaliteitsniveau tenminste gehaald moet worden (zie ook basiskwaliteit). Bijvoorbeeld: elke school moet een aanbod hebben voor leerlingen met dyslexie of dyscalculie; er moet een aanbod zijn voor leerlingen die meer of minder aankunnen dan gemiddeld; de school is fysiek toegankelijk voor kinderen in een rolstoel enz.

Basiskwaliteit	<p>De basisondersteuning dient op een bepaald kwaliteitsniveau te worden uitgevoerd. Ook dit wordt door de schoolbesturen afgesproken. Voor het aspect kwaliteit is meestal het landelijk vastgestelde toezichtkader van de onderwijsinspectie het criterium:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de leerprestaties van de school zijn tenminste voldoende; - het Onderwijs leerproces of de Zorg en begeleiding voldoen aan de gestelde norm.
Geschillencommissie passend onderwijs	<p>Deze landelijke geschillencommissie voor het primair onderwijs (po), voortgezet onderwijs (vo) en (voortgezet) speciaal onderwijs ((v)so) oordeelt in geschillen tussen ouders en het schoolbestuur over:</p> <ul style="list-style-type: none"> - (de weigering van) toelating van leerlingen die extra ondersteuning behoeven; - de verwijdering van leerlingen; - het ontwikkelingsperspectief. <p>De commissie brengt op verzoek van de ouders binnen 10 weken een oordeel uit aan het bevoegd gezag.</p>
Toelating tot speciaal onderwijs	<p>Voor aanmelding op een cluster 1 of 2 school, geldt dat de toelaatbaarheid tot een instelling wordt aangevraagd bij de commissie van onderzoek. Deze commissie beoordeelt aan de hand van criteria of een leerling is aangewezen op onderwijs op de instelling of op ondersteuning vanuit de instelling. De commissie mag deze criteria zelf bepalen en bepaalt ook de duur van de toelaatbaarheid en het begeleidingsaanbod. Daarnaast adviseert de commissie over het vaststellen en bijstellen van het ontwikkelingsperspectief op de instelling en over de inhoud van de begeleiding.</p> <p>Voor aanmelding op een school voor speciaal onderwijs cluster 3 of 4, geldt dat het samenwerkingsverband bepaalt of het kind toelaatbaar is. Daarbij kijkt het samenwerkingsverband naar de problematiek van het kind en vraagt het om onafhankelijk advies van deskundigen. Als het samenwerkingsverband beoordeelt dat het kind het beste op zijn plek is in het (v)so, dan geeft het een 'toelaatbaarheidsverklaring' af. Alleen daarmee is het mogelijk om een kind op het speciaal onderwijs te plaatsen.</p>
Toelaatbaarheidsverklaring	<p>Binnen het samenwerkingsverband spreken de scholen af welke leerlingen ze doorverwijzen naar het speciaal (basis)onderwijs. Voor deze leerlingen geeft het samenwerkingsverband een 'toelaatbaarheidsverklaring' af. Zo'n verklaring geeft recht op een plek in het speciaal (basis)onderwijs.</p>
Commissie van Toelaatbaarheid / Commissie van Advies	<p>De naamgeving en mandaat is afhankelijk van het samenwerkingsverband, de kern van de taak van de Commissie is gelijk: het afgeven van (een advies voor) een toelaatbaarheidsverklaring.</p> <p>De commissie bestaat uit onafhankelijke, inhoudelijk deskundigen.</p>

Ontwikkelings- perspectief	Voor een beperkte groep kinderen in het basisonderwijs (en alle kinderen in het speciaal (basis)onderwijs) is het nodig om een ontwikkelingsperspectief vast te stellen. Hierin staat in elk geval de te verwachten uitstroombestemming van de leerling en de onderbouwing daarvan. Deze onderbouwing bevat in elk geval de belemmerende en bevorderende factoren die van invloed zijn op het onderwijsproces. Over het ontwikkelingsperspectief wordt op overeenstemming gericht overleg met de ouders gevoerd.
---------------------------------------	--

Bijlage 3: Contactgegevens van clusters en overige instanties

Contactgegevens Cluster 1 (slechtziend en blind)

Koninklijke Visio, expertisecentrum voor slechtziende en blinde mensen

Postbus 54

9750 AB Haren

www.visio.org

T 088 585 75 00

- Afdeling SO

- Afdeling MB

- Afdeling Ambulante onderwijskundige begeleiding

Contactpersoon SWV PO 20-01 (provincie Groningen):

T 088 585 75 83

Contactpersoon SWV PO 22-02 (Emmen/ Borger-Odoorn):

T 088 585 75 86

Contactgegevens Cluster 2

Kentalis

Rijksstraatweg 63

9752 AC Haren

Postbus 55

9750 AB Haren

T 050 533 18 16

I www.rec2noordnederland.nl

M info@rec2noord-nederland.nl

Afspraken REC 3

In 2014-2015 wordt de inzet van expertise gecoördineerd door NECSO (opvolger REC3).

Richtlijn voor de inzet van expertise in 2014–2015 is het aantal rugzakken per 1 oktober 2013. De uren worden per schoolbestuur gebundeld en kunnen naar behoefte worden ingezet.

Vanuit onze stichting is Sandra Wolken contactpersoon vanuit het schoolbestuur voor de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs. Zij heeft een vaste contact-ambulant begeleider bij Necso, om specifieke ondersteuningsvragen door te spelen. Signalen over eventuele knelpunten kunnen aan hen worden doorgegeven.

Contactgegevens REC 3

Dienstencentrum Groningen

Postbus 8054

9702 KB Groningen

T 050 537 12 19

e-mail: secretariaat@recno3.nl

Dienstencentrum Emmen

Postbus 1012

7801 BA Emmen

T 0591 645 44 44

e-mail: dienstencentrum@recno3emmen.nl

Afspraken Renn 4

Voor de inzet van Ambulante Begeleiding uit RENN4 gelden andere spelregels.

Als op een school een knelpunt ontstaat door het ontbreken van ambulante begeleiding – op basis van het aantal rugzakken op 1 oktober 2013 – dan kan de school rechtstreeks contact opnemen met RENN4. Als RENN 4 (door een tekort aan begeleiders) haar verplichting t.a.v. begeleiding niet kan waarmaken, dan worden afspraken gemaakt om de middelen voor ambulante begeleiding over te maken zodat de school eigen oplossingen kan realiseren.

Signalen over eventuele knelpunten hierover kunnen gemeld worden aan de voorzitter College van Bestuur.

Contactgegevens Renn 4 (ambulante begeleiding)

Bezoekadres: Schweitzerlaan 6, 9728 NP Groningen

Postadres: Postbus 8091 9702 KB GRONINGEN

T 050 520 91 70

Epilepsie

Het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap financiert de begeleiding van leerlingen met epilepsie via het Landelijk Werkverband Onderwijs en Epilepsie (LWOE); www.lwoe.nl

Contactadres:

Ambulant begeleider, De Waterlelie, locatie Zwolle

038 – 845 71 97

Contactadres op het gebied van ASS

Groningen/Drenthe

NECSO: Noordelijk Expertisecentrum Specialistisch onderwijs

Adres: Schweitzerlaan 2, 9728 NP Groningen / Postbus 8054, 9702 KB Groningen

T 050 537 12 19

I www.necso.nl

Bijlage 4: Sociale kaart van de school

De sociale kaart is een overzicht van organisaties, hulpverleningsinstanties en andere initiatieven om ondersteuning te bieden aan kinderen en ouders van onze school m.b.t.:

- Leer- en ontwikkelingsondersteuning
- Fysiek en medische ondersteuning
- Sociaal-emotioneel en gedragsondersteuning
- Ondersteuning in de thuissituatie

Schoolspecifieke contactgegevens:	
Ondersteuningsteam Kompas	Kompas Mantingerbrink 205 7812 MD Emmen Tel. 0591 64 32 06 e-mail: kompas@primenius.nl Orthopedagoog:
SWV	SWV 2001 SWV 2201 SWV 2202
CJG	<u>Centrum voor Jeugd en Gezin</u> ☎ 050-3674991
Jeugdarts	
Jeugdverpleegkundige	Lineke Nienhuis Jeugdverpleegkundige, CJG Uithuizen OGGZ coordinator, gem. Eemsmond. Tel: 06-20611660
Schoolmaatschappelijk werk	
Wijkagent	
Leerplichtambtenaar	<u>Leerplichtambtenaar gemeente Eemsmond</u> Mevr. M. van Berkum ☎ 0595 – 437537 m.vanberkum@eemsmond.nl

Overige instanties	
Sova training	
Dyslexiezorg	
Kinderfysiotherapie/MRT	
Logopedie	

Toelichting

Kompas

Minimaal vier keer per jaar is er consultatief overleg tussen de MIB-er en een orthopedagoog van Kompas. Dit consultatief overleg wordt gehouden na de groepsbesprekingen. Leerlingen die uit de groepsbesprekingen naar voren komen worden besproken in een consultatief overleg. Tijdens het consultatief overleg geeft de orthopedagoog onder andere adviezen en aanbevelingen. Het consultatief overleg heeft als doel vroegtijdige signalering van problemen en preventief handelen.

Leerplichtambtenaar

Indien een leerling vaak verzuimt (geoorloofd en ongeoorloofd) wordt er contact opgenomen met de leerplichtambtenaar.

CJG

Het Centrum voor Jeugd en Gezin is een samenwerkingsverband onder regie van de gemeente. Het CJG biedt advies, ondersteuning en hulp bij alle vragen en problemen rond opvoeding en opgroeien. Er zijn voor ouders/verzorgers spreekuren waar zij terecht kunnen met vragen en problemen omtrent opvoeding.

Regionale telefoonnummers	
Jeugdbescherming Noord (voorheen Bureau Jeugdzorg) JB Noord - Groningen (tevens bedrijfsbureau)	Waterlooplein 1, 9725 BE Groningen Tel. 050 523 92 00 Postbus 1203, 9701 BE Groningen
Jeugdbescherming Noord (voorheen Bureau Jeugdzorg) JB Noord – Assen	Klompmakerstraat 2a, 9403 VL Assen Tel. 0592 -38 37 55 Postbus 263, 9400 AG Assen
Jeugdbescherming Noord (voorheen Bureau Jeugdzorg) JB Noord – Emmen	Van Schaikweg 11, 7811 KH Emmen Tel. 0800 850 50 50 Postbus 2101, 7801 CC Emmen
GGD Jeugdgezondheidszorg GGD Drenthe	Mien Ruysweg 1, 9408 KA Assen Tel. 0592 30 63 00 e-mail: info@ggddrenthe.nl Postbus 144, 9400 AC Assen
GGD Jeugdgezondheidszorg GGD Groningen	Hanzeplein 120, 9713 GW Groningen Tel. 050 367 40 00 Postbus 584, 9700 AN Groningen
GGD Jeugdgezondheidszorg GGD Groningen, locatie Veendam	Jan Salwaplein 3, 9641 LN Veendam Tel. 050 3674000 Postbus 584, 9700 AN Groningen
Landelijke telefoonnummers	
Veilig thuis	0800 2000
Kindertelefoon	0800 0432
Slachtofferhulp Nederland	0900 0101
NJi Nederlands Jeugd Instituut	030 2306544
Onderwijsconsulenten	070 312 28 87
Opvoedtelefoon	0900 212205

Veilig Thuis

Sinds januari 2015 zijn het AMK (Advies- en Meldpunt Kindermishandeling) en het SHG (Stichting Huiselijk Geweld) samengegaan onder de naam Veilig Thuis. Veilig Thuis is het advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling.